

nández Mancha, «des que el PSOE governa a Madrid, Andalusia està pitjor que mai». D'acord amb els seus criteris ideològics, si bé l'autonomia andalusina rep molts diners, aquests «es malgasten, s'apliquen malament fan cap a subvencions, subsidis, despeses de consum, no generen riquesa». I això és així perquè «al govern socialista, aquest mètode li permet comprar vots». El president aliancista assegura que Andalusia continuarà empobrint-se mentre «no s'hi aplique una estratègia inversora que dinamitze el sector industrial que és, precisament, la pota del banc que falla en l'estructura econòmica andalusina, centrada en l'agricultura i en el sector serveis».

En el lloc on Hernández Mancha veu una política de subvencions per tal de reforçar el poder polític socialista a Andalusia, des del partit en el govern, Carlos Navarrete apunta que «per primera vegada, Andalusia rep de l'estat un tracte relativament just». L'autonomia andalusina, per territori i població, representa una cinquena part aproximadament de l'estat. Amb aquest argument, el diputat socialista justifica «que les inversions han de ser lògicament quantioses, ja que busquen l'equilibri territorial i Andalusia ha de

recuperar el terreny perdut perquè no eixamplen el clot que la separa d'altres comunitats més desenvolupades».

«La injustícia —afegeix— seria tractar-la igual que altres comunitats, quan de tots són conegudes les necessitats socio-econòmiques, en general». Per a ell, doncs, és molt lògic, sense que això tinga res a veure amb l'origen andalusí dels màxims responsables governamentals, que «es tracta d'aconseguir que Andalusia s'homologue amb les comunitats autònomes més desenvolupades». El secretari general del PCE, per la seua banda, encara té fresca a la memòria la batalla andalusina per millorar les condicions de vida dels ciutadans de la seua terra. Avui, des de la responsabilitat del seu nou càrrec a Madrid, no desisteix en la crítica de l'estratègia econòmica del socialisme a Andalusia». La política econòmica del govern estatal i d'Andalusia no està pensada per al desenvolupament ni a curt ni a mitjan termini de la comunitat andalusina».

Sempre sobri en paraules però molt segur de les seues afirmacions, Julio Anguita pensa que «parlar de discriminació positiva cap a Andalusia amb l'actual política econòmica del govern em sembla un sarcasme». □

versions en els dos territoris. Pensant en Andalusia, concretament en Cadis, l'INI va confiar fa uns mesos a una filial del **Chase Manhattan Bank** un estudi per al foment de la inversió estrangera i el desenvolupament d'aquella província, qualificada d'urgent industrialització.

A més d'Aràbia Saudita i Algèria, els egipcis també prospecten a fons l'oferta del mercat andalusí. **Induyco**, societat tèxtil filial d'El Corte Inglés, amb una fàbrica a Màlaga, signava fa tres anys una encomanda multimilionària per tal d'uniformar l'exèrcit del Nil.

Dumez, el grup rei entre els constructors europeus que presideix **Lucien Guintoli**, inicià les seues activitats en aquest estat promovent projectes públics i edificacions, bàsicament a Andalusia. Després, invertí a Extremadura, adquirí la constructora de Girona **Braque**, s'apropià **Obras y Construcciones (Obrascón)** i comprà a **Fecsa** la constructora **Copisa**. La primera societat gal·la de la construcció facturarà aquest any uns 8.000 milions de pessetes, alhora que inverteix acceleradament a Catalunya i al País Valencià.

Per aquí va entrar també l'omnipotent **KIO**. Comprant l'extensió gaditana de la **Finca Las Lomas**, i alhora la cadena hotelera **Hotasa**, la Kuwait Investment Office posava el primer peu en la península el 1984. La propietat andalusina propera al Guadalete era adquirida per la societat àrab que lidera **Fuad Jaled Jaffar** només un poc més tard de posseir ja la meitat de la firma agro-pecuària **Agrícola Barbate**, abans regne absolut dels **Mora Figueroa**.

DE LA COSTA DEL SOL A L'ILLA DE LA CARTUJA

Andalusia, l'ham oriental

La inversió andalusina no para. Primer van ser els xeics del petroli i després els alemanys, els nipons, els francesos, i els israelians. L'Exposició Universal de Sevilla-92 ha obert la veda i la KIO va per totes. A Andalusia comprar és un bon negoci.

I. López Belda

Andalucía Imports és una societat criada entre frescos patis sevillans, vins de Moriles i buleries que té la seua a Nova York. Els tres socis originals van decidir vendre «sol embotellat» als EUA. A tal fi, res millor que una empresa dedicada a importar per a les pizzereries italianes o els mercats grecs, espàrrecs, vinagres i safrans de l'altra vora de l'Atlàntic. Sota una pinta i un quadre de Romero de Torres tot és possible a Amèrica. Però els que interessen són els amics àrabs.

Amb la mediació de **Saudesbank**, la tardor de 1985 l'INI i la INC (National Industrialisation Company), organisme anàleg a Aràbia Saudita, van segellar un conveni de col·laboració i van posar la primera pedra per una societat mixta que permetera l'impuls d'in-

Andalusia és moda, costa poc i rendeix molt.

Hotasa responia a un intent governamental per reprivatitzar adequadament el patrimoni de **Rumasa**. Les operacions andaluses eren obra i miracle de **Manuel Guasch**, director general del Consejo Superior de Cámaras de Comercio i president de la **Fasa-Renault** que, des del seu lloc de conseller de **Torras Hostench**, al costat de **Javier de la Rosa** actuà com a autèntic io-io econòmic de la multinacional. Captivats per les possibilitats d'inversió en la «pell de brau», els kuwaitians anotaren l'Estat espanyol en l'agenda de prioritats com un dels cinc llocs d'inversió preferent.

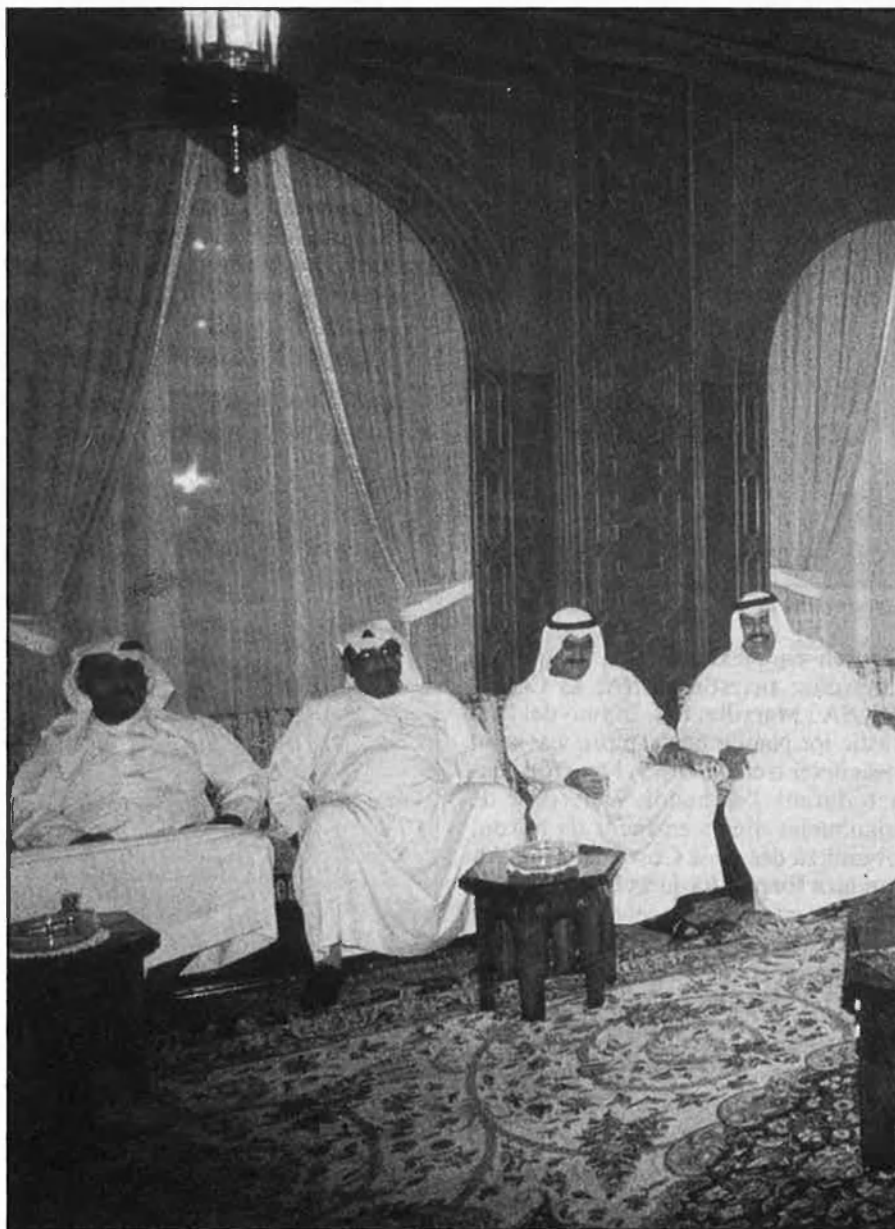
D'aleshores ençà, i des de Catalunya-Andalusia, KIO ha esquitxat ja 50.000 milions en els seus negocis estatals. Soci principal de **Prima Inmobiliaria**, cap del sector, i propietària d'**Urbanor**, el món de l'especulació urbana és ja pràcticament seu. Entre altres capritxos andalusos, dels quals parlarem més endavant, KIO compta ja avui amb el ric complex turístic malagueny **La Heredia**.

Per a Javier de la Rosa Martín, l'ambaixador espanyol de la KIO, home de la patronal catalana Fomento del Trabajo, aliancista i company inseparable d'**Eduardo Bueno**, líder d'AP a Barcelona, aquestes incursions en la terra de l'atur agrari i el fandango no són noves. Com a vice-president executiu que fou de la **Banca Garrigua-Nogués** sota l'escut del **Banesto**, De la Rosa assistí a l'ascens, caiguda i ensorrament de **Tierras de Almería**, el major centre d'hivernacles de tot Europa, més tard anomenat **Quash, S.A.**

Situada a la comarca de Ponent, més avall de la Serra de Gador, aquesta importantíssima extensió hortofrutícola va créixer per la iniciativa d'**Ibus** i **Urbanas**, constructors d'Eduardo Bueno i el promotor **Antoni Ubach**. De la Rosa en fou president del consell d'administració. Els deutes no pararen d'inflar-se i, l'agost de 1985, Banesto vengué al grup àrab **Albaraka** i a la **Urania Business**, societat suïssa, **Tierras de Almería**, cada vegada més deficitària. Aquesta fou la primera experiència oriental de De la Rosa.

El clan dels multimilionaris

Enrique Zobel, un dels homes més rics del sud-est asiàtic, ja disposava de forts dividendes econòmics a l'Estat espanyol gràcies a la **San Miguel Corporation**. El gran negoci familiar de cerques i maltes —fàbriques a Burgos, Màlaga i Lleida—, l'accionista major

Els xeics àrabs a la reconquesta econòmica d'Al-Andalus.

ritari de la qual era **Andrés Soriano**, cosí d'Enrique i, després d'ell, el segon multimilionari de Manila.

El «clan dels filipins» va perdre la **San Miguel** davant **Eduardo Cojuangco**, el «rey del coco», home d'or de l'arxipèlag que partí a l'exili amb el dictador **Ferdinand Marcos** i amb les accions de la societat. Però aquest fet no afectà durament Enrique Zobel i Olga-do, qui amb **Urbanización Sotogrande**, situada a Cadis, i un dels complexos turístics més importants del món, multiplicava amb escreix la seua fortuna andalusca. Propietari de nombroses finques a Andalusia i de terres i interessos a Extremadura, la **Financiera Sotogrande, SA**, ha estat el motor de la seua riquesa meridional.

Zobel, que havia mantingut una relació simbiòtica amb Marcos i havia fet

campanya a favor d'ell davant de **Cory Aquino**, fou l'home que més va licitar per quedar-se amb l'enorme divisió immobiliària de Rumasa. Una compra que el govern de Felipe González vetà pensant que al darrere de tan atractiva oferta hi havia l'ombra del dictador.

Si Zobel fabricà milions de dòlars gràcies a la regió que baixa de Despeñaperros, **Adnan Kashoggi** hi augmentà el seu tresor. Amb negocis en 45 països, l'home més ric del món i primer traficant d'armes, no solament té a Andalusia la **Baraka** —una de les catorze mansions—, amb 2.000 hectàrees de superluxe, sinó també un fum de societats, bàsicament immobiliàries, sempre ajudat per la col·laboració de gestors i aristòcrates com Jaime de Mora y Aragón, avui al servei de la KIO.

Tan sols a la zona de Marbella, hi

Javier de la Rosa.

figuren enregistrades tres d'aquestes empreses: **Investimar, SA**; **El Coscojal, SA** i **Marvilla, SA**. L'amo del fantàstic iot Nabila que sempre viatja en helicòpter o en un DC-9, i que fou acusat durant l'escàndol Watergate de blanquejar diners en favor de Nixon, organitzà des de la Costa del Sol l'**Alkantara Iberian Exports Limited**. Participada en un 25 per cent per l'INI, la Iberian féu de mitjancera en la venda d'armes espanyoles a països de l'Orient Mitjà i d'altres latituds desconegudes.

En els estatuts de la societat simplement figurava «l'afavoriment de les relacions amb els països àrabs».

El xeic armat, amb una fortuna que sobrepassà la del desaparegut magnat **Howard Hugues**, fou precedida en la seua afició especulativa per Andalusia per molts altres compatriotes. L'any 1982, 38.000 milions de pessetes dels 55.000 dipositats als bancs de Marbella eren divises de procedència àrab. Els interessos immobiliaris dominaven.

L'empresa **Mabani**, relacionada amb la família reial saudita, comprava per 2.750 milions importantíssimes possessions del constructor espanyol **José Banús**. Era el tret d'eixida. **Al-Rima, SA**, propietat del multimilionari **Al Midanni**, adquiria per 1.000 milions el complex de luxe **Puente Romano**.

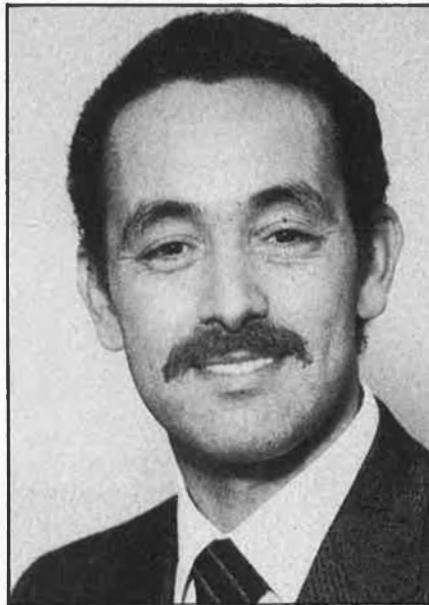
El **Marbella Center** passava a mans kuwaitianes el 1980. Un any després, **Dragados y Construcciones** aixecava prop de Marbella la primera gran mesquita moderna. El minaret mira cap a La Meca gràcies als 400 milions regalats pel rei **Fahd** d'Aràbia Saudita, promotor del gegantesc temple musulmà. Prop d'aquesta, en Las Lomas de Mar-

bella Club, féu construir el monarca **Mar-Mar** un immens palau de 30.000 metres quadrats que va costar ni més ni menys que 7.000 milions.

El 1984, els grans de la Mitja Lluna ja havien invertit a la costa dels *petrodòlars* més de 65.000 milions de pessetes, repartits per les plages que van de Torremolinos a Estepona. L'objectiu, ja aleshores, era Sevilla-92.

Objectiu: la Cartuja

La societat immobiliària que ha realitzat les principals gestions de compra

Fuad Aled Kaffar, cap visible de la KIO a Europa.

de cara a l'Exposició Universal de 1992 ha sigut **Areservis**, una filial de l'**Aresbank**, el grup bancari hispano-àrab marcat majoritàriament per capital líbio-kuwaitià.

Però ha estat la immobiliària **Alcázar, Construcciones y Contratas (Conycon)** la que ha destapat el baül de la gran especulació entorn de Sevilla. Alcázar, ubicada a Madrid i presidida per **Gregorio Marañón**, professionalment lligat a **Oscar Alzaga**, comprà a la Companyia de Jesús un extensísim solar per quasi 2.000 milions de pessetes en el cor de la ciutat. Conycon es deixà 1.500 milions en quatre hectàrees propietat del Sevilla C.F. Totes dues empreses són de KIO.

L'ex-president de la Junta de Andalusia, **Rafael Escuredo** —de posicions pro-àrabs davant les pro-sionistes de **Pepote Rodríguez de la Borbolla**, actual president, i de l'alcalde de Sevilla **Manuel Valle**— representà Conycon influïnt des del seu bufet jurídic. KIO contempla, per a caça i captura, 50.000

metres quadrats del millor sòl andalús a la ciutat de la Giralda.

No hi ha dubte que la commemoració del V Centenari ha desfermat el ferotge espectacle dels diners. Fins i tot de l'Imperi del Sol han arribat viatgers interessats pels actes i els fastos financers que envoltaran l'illa de la Cartuja. **Daiwa Securities**, la segona intermediària japonesa, especialitzada en moviments de borsa i finances, obria al passeig de la Castellana, 51, de Madrid, la primera oficina. La primera casa nipona d'aquest tipus, **Namura**, s'hi havia instal·lat abans. **Nikko Securities**, com totes les anteriors, té un ull posat en els canvis del dòlar i un altre en els barrets cordovesos i les cançons de Camarón.

«L'Expo-92 és un projecte d'estat», ha declarat **José Luis Ballester**, secretari general de l'oficina del comissari general, **Manuel Olivencia**. Sevilla-92 portarà exempcions fiscals als inversors que, d'ací o d'allà, acudiran a la fira del descobriment. **MOS-3**, una companyia nascuda per a la promoció sevillana, ja ha estudiat que l'Expo entusiasma fonamentalment les firmes d'assegurances i atrau el món de les comunicacions i els trusts del transport, les cases editorials, les de publicitat i elèctriques. **MOS-3** apadrina l'Expo obrint de bat a bat les portes de la capital del Betis a àrabs, israelians, japonesos, alemanys i americans si fa falta.

Andalusia és moda, costa poc i rendeix molt. L'Expo celebrada el 1974 a Sporkane, EUA, fou un fracàs. L'Expo-92 de Pepote de la Borbolla-Guerra i Olivencia espera 28 milions de visitants a partir del 20 d'abril de l'any olímpic i així emular els fabulosos beneficis que tingué l'Exposició Universal d'Osaka el 1970.

D'altres, però, no volen quedar enrere. Com **Granada-92**, la societat que presideix **Luis Curiel** i que, formada per institucions polítiques, patronals i d'estalvis, pretén lluitar contra «la pertinença a l'àrea pobra d'Andalusia», atraient inversors de tots els colors. Cosa que a Huelva llançà amb bons resultats **Sopresa, Sociedad para la Promoción y la Reconversión Económica de Audalucía**. Un grup inversor que, mitjançant el *consulting* americà ICC, aconseguí que alemanys, americans i àrabs portaren ni més ni menys que 500 milions de dòlars per a la construcció d'una gran planta productora de fertilitzants i ciments.

Mentre nuclis importants de jueus sefardites tornen a viure a Màlaga i Sevilla, prohoms de les finances israelianes inverteixen sacs de dòlars actual-

ment en compres immobiliàries de la Costa del Sol. Una costa on, paradoxalment, s'han establert molts més ciutadans alemanys que àrabs i un gegantesc capital germànic. Un grup lligat a Jerusalem ja és propietari d'importants terrenys a Isla Cristina, on pretenen alçar «una altra Venècia». Els andalusos-islamistes diuen ja que la seua terra és «la segona zona mundial del sionisme».

Els bancs han facilitat aquesta arribada de diners d'Orient i d'Occident. En primer lloc hi ha **Banco Atlàntico** —capital majoritari de l'**Arab Banking Corporation ABC**, i primer

que tingué una central en un país de l'Islam—, **Banco Arabe-Espanol** —propietari de **Banco de la Exportación**— i l'**Hispano-Saudí**.

El 1987 les inversions estrangeres a l'Estat espanyol es duplicaren. Catalunya va atraure el major capital inversor, amb 238.000 milions de pessetes. La presència de Torras-Hostench-KIO fou l'imant. Després de Madrid, els inversors es centraren a Andalusia, Euskadi, Balears, Canàries, Rioja i les dues Castelles. «Aquest país és el millor lloc per enriquir-se fàcilment i ràpidament», havia dit el ministre d'Economia **Carlos Solchaga**. □

280.000 ANDALUSOS AL PAÍS VALENCIÀ

Com deixar de ser manobres

Volen eixir del barris del cinturó industrial de les grans ciutats, deixar de ser manobres i minyones, integrar-se en el país que van triar per no passar fam. No obstant, el nivell d'integració encara no és suficient.

Tona Català

La gran afluència d'immigrants en els últims anys ha dut al País Valencià un canvi, no sols quantitatiu sinó també qualitatiu, de l'ambient social i cultural.

En algunes zones, l'antiga societat valenciana s'ha convertit en minoritària i ha de conviure ara amb una altra que ha vingut de fora. Els immigrants solen tenir una escassa qualificació laboral, la qual cosa explica l'elevat nombre de manobres i minyones; parlen castellà i tenen un nivell cultural molt baix. La gran majoria no segueix els estudis després de complir els 14 anys.

La comunitat andalusa al País Valencià supera les 280.000 persones, 120.000 de les quals es troben agrupades en l'àrea metropolitana de la ciutat de València. Molts d'aquests andalusos continuen vinculats a la seua terra d'origen mitjançant associacions com la «Casa de Andalusia». Les entitats en qüestió es veuen molt afavorides per la política de subvencions que dirigeix la Junta de Andalusia i que potencia la creació de guetos folklòrico-culturals. Amb aquesta mena de nuclis aïllats, no es concep una política d'integració de la societat andalusa en la societat valenciana; en canvi, sí que s'aconsegueix una desconexió cultural cada vegada més alarmant. Els guetos també funcionen entre les mateixes organitzacions, ja que les relacions en-

La penetració cultural del fenomen andalusí continua fent-se a través dels circuits comercials.

tre les diferents entitats andaluses dins el País Valencià són pràcticament inexistents.

Darrerament s'ha produït en l'àrea metropolitana de València una gran mobilització per part de la comunitat andalusa. S'ha passat de tres entitats culturals a setze en cosa de tres anys. La raó: «Ens sentim agredits», segons els representants de les cases d'Andalusia.

A Alacant la presència andalusa és menor perquè la població immigrant és fonamentalment fluctuant. Hi ha quatre cases andaluses.

A les terres de Castelló, la integració de la societat andalusa és molt forta, concretament a Vila-real, amb una

casa d'Andalusia on tothom parla català.

D'altra banda, la penetració cultural del fenomen andalusí continua realitzant-se a través dels circuits comercials. La imatge franquista de palmes i *faraloes*, s'ha seguit potenciant des de les institucions que ara governa l'esquerra. Hi ha alguna influència aràbiga-andalusí en la música d'Al Tall, o Maria del Mar Bonet, però l'acostament més real de la cultura musical andalusina sempre l'ha impedit la Junta de Andalusia. D'altra banda, hi ha un sector de la societat valenciana que afavoreix la política cultural que du a terme la Junta de Andalusia. Un exemple: fa poc la Junta Central Fallera va donar el vist-i-plau perquè s'editaren quatre discos de sevillanes amb temàtica fallera.

Però, ¿què passa si parlem de política?, ¿quin és el paper que juguen els andalusos dins l'espectre polític valencià? Segurament un paper molt important.

Entre la gent que actualment té al-

guna classe de poder caldria distingir dos grups. D'una banda, tenim els andalusos que continuen vinculats a Andalusia mitjançant aquestes cases folklòrico-culturals completament allunyades de la realitat valenciana: Isabel Bozzano, secretària personal del conseller de Cultura, Cebrià Ciscar. Diuen que és la Conselleria de Cultura personificada, qualsevol tema relacionat amb el conseller passa primer per les seves mans. Braulio Fernández; secretari personal del president de les Corts Valencianes, Antoni Garcia Miralles. També ha estat secretari del PSPV-PSOE en una agrupació de la Ciutat de València. Rafael Marín: alcalde de Torrent durant dues legislatu-